

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

18 octombrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție
Completul de judecată în componența:
Președinte – Țurcan Anatolie,
Judecători – Eremciuc Ghenadie și Talpă Boris,

a judecat, fără citarea părților recursul, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 februarie 2023, declarat de către inculpatul

Chiroșu Petru XXXXX născut la data de
XXXXX, originar din XXXXX, domiciliat în
XXXXX

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 18.08.2021 - 19.04.2022;
Instanța de apel: 13.05.2022 - 20.02.2023;
Instanța de recurs: 07.06.2023–18.10.2023.

Asupra recursului în cauză, Completul de judecată

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Hîncești, sediul Central din 19 aprilie 2022, **Chiroșu Petru XXXXX** a fost recunoscut vinovat și condamnat în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 201¹ alin. (2) lit. c) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe termen de **4 (patru) ani**, cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis.

Cererile inculpatului Chiroșu Petru și a avocaților Ciumac Nicolae și Belinschi Maxim privind nulitatea probelor s-au respins ca neîntemeiate.

S-a admis cererea avocatului Belinschi Maxim în numele lui Chiroșu Petru cu privire la condițiile de detenție care conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului afectează drepturile garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

S-a constatat faptul că Chiroșu Petru a fost deținut în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în

Penitenciarul nr. 13 - Chişinău, în perioada din 30.07.2021 până la data de 15.02.2022 și anume **200 (două sute) zile**.

S-a redus din termenul pedepsei definitive stabilite lui Chiroşu Petru **200 (două sute) zile** pentru perioada aflării în Penitenciarul nr. 13 - Chişinău în detenție provizorie, în condițiile art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală.

Măsura preventivă – arestul preventiv, aplicat în privința inculpatului s-a menținut până la intrarea sentinței în vigoare.

S-a dispus încasarea din contul lui Chiroşu Petru în folosul statului cheltuielile judiciare pentru expertizele judiciare în sumă de **474,00 (patru sute șaptezeci și patru) lei**.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

1.1. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat *în fapt* că, Chiroşu Petru XXXXX, fiind în condiția de colocuire cu soția sa, Chiroşu Ana, în s. XXXXX, cu care, potrivit art. 133¹ lit. a) Cod penal este membru de familie, acționând în scopul de a o izola, intimida și a o controla pe Chiroşu Ana, în mod sistematic, sub influența alcoolului, în prezența copiilor, o agresa fizic, psihic și economic, aplicându-i lovituri cu diferite obiecte peste tot corpul, cauzându-i vătămări corporale și dureri fizice, o insulta și amenința cu răfuiala fizică, cu moartea și cu incendierea casei, că lipsește întreaga familie de mijloace de existență primară din cauza că el nu lucrează stabil, interzicându-i totodată, și soției de a se angaja la muncă și să câștige bani pentru a întreține familia, să comunice cu rudele și cu alte persoane, verificându-i sistematic telefonul și calculatorul, iar ca rezultat al acțiunilor violente, Ana Chiroşu este permanent provocată stărilor de tensiune și de suferințe fizice și psihice.

Astfel, la data de 25.03.2015, aproximativ ora 18:00, Chiroşu Petru aflându-se la domiciliu, fiind în stare de ebrietate alcoolică, a agresat-o fizic pe Chiroşu Ana, aplicându-i multiple lovituri peste tot corpul cu pumnii și picioarele, fracturându-i coasta 8 pe dreapta.

Tot el, la 05.04.2015, continuându-și acțiunile sale violente, în prezența copiilor, i-a adresat Anei Chiroşu cuvinte injurioase și a aruncat intenționat în direcția ei un scaun, lovind-o la brațul drept, apoi a tras-o de cap lovind-o de masă.

Conform Raportului de expertiză medico-legală nr. 210 din 10.04.2015 la Chiroşu Ana au fost depistate 13 echimoze a mâinilor și picioarelor, ce se califică ca vătămări corporale neînsemnate și fractura coastei 8 pe dreapta, ce se califică ca vătămare corporală medie, care generează dereglări de sănătate mai mult de 21 zile ori de lungă durată.

Pe baza stării de fapt constatate mai sus, *în drept*, acțiunile lui Chiroşu Petru au fost încadrate juridic în baza art. 201¹ alin. (2) lit. c) Cod penal, violența în familie, adică *acțiunea sau inacțiunea intenționată, comisă de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, manifestată prin izolare, intimidare în scop de impunere a voinței și controlului personal asupra victimei, cu vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății*.

2. Nefiind de acord cu sentința nominalizată, împotriva acesteia au declarat apel:

2.1. Avocatul Belinschi Maxim în numele inculpatului Chiroşu Petru, care a solicitat casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit căreia inculpatul Chiroşu Petru să fie achitat de sub învinuirea înaintată.

În motivarea cerințelor sale s-a invocat că Raportul de expertiză nr. 210 din 10.04.2015 și Raportul de constatare medico-legală nr. 210 din 10.04.2015 au fost întocmite cu încălcări procesuale, adică au fost întocmite până la pornirea cauzei penale.

Totodată, s-a invocat că, în ședința de judecată din data de 28 martie 2022, procurorul a solicitat examinarea clișeului rentghenologic nr. 2205 întocmit în privința lui Chiroșu Ana la data de 09.04.2015, din care ar rezulta posibila fracturare a coastei a 8-a a lui Chiroșu Ana, dar ca urmare a prezentării clișeului rentghenologic au apărut întrebări la care partea acuzării nu a putut oferi răspunsuri.

Acestea se referă la: vechimea fracturii, adică putea fractura să fie cauzată și mai înainte de data 25.03.2015; se poate cu exactitate de afirmat că fractura stabilită a fost cauzată la data de 25.03.2015 ținând cont de faptul că, constatarea medico-legală a avut loc la data de 09.04.2015 și la 10.04.2015 (peste 2 săptămâni); sursa de proveniență a clișeului medical (de unde, de la ce instituție, de la ce persoană a fost ridicat clișeul rentghenologic); de ce la materialele cauzei lipsesc așa acte procesuale necesare și obligatorii ca ordonanța de ridicare a clișeului rentghenologic și procesul-verbal de ridicare a clișeului rentghenologic, în care să fie specificat de la cine (ce persoană fizică, ce instituție, ce organizație) a fost ridicat clișeul rentghenologic.

Mai mult de atât, apelantul a indicat că instanța de fond nu s-a expus cu privire la legalitatea dobândirii și anexării la materialele cauzei penale a clișeului rentghenologic.

În viziunea apărătorului, instanța de fond în loc să declare nulitatea absolută a probei - clișeul rentghenologic, cât și a ambelor acte de constare medico-legală, aceasta a dat o apreciere nepotrivită probei „clișeul rentghenologic”, calificând această probă admisibilă, ca urmare a faptului că „partea vătămată Chiroșu Ana a declarat că a fost la medicul legist care a examinat-o, a dus-o la rentghen și în așa mod a obținut clișeul rentghenologic”, dar fără de a da apreciere faptului cum în lipsa unei ordonanțe de ridicare și în lipsa procesului-verbal de ridicare, proba clișeul rentghenologic a fost anexată la dosar, în contextul în care la momentul întocmirii celor două acte de constatare medico-legală pe numele lui Chiroșu Ana nu era pornită nici o cauză penală.

La fel, s-a menționat că instanța de fond nu a dat nici un fel de apreciere unor declarații contradictorii, relatate de copiii lui Chiroșu Ana și Petru – Chiroșu Nicoleta și Dumitru, date în ședința de judecată, care cel mai probabil au fost date sub influența directă a mamei Chiroșu Ana, deoarece unele din ele contravin cu declarațiile date de alți martori sau chiar date de Chiroșu Ana.

2.2. Inculpatul Chiroșu Petru, care a solicitat casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie dispusă achitarea sa.

În motivarea cerințelor sale a invocat că cauza penală a fost examinată de către o instanță părtinitoare, cu grave încălcări ale Codului de procedură penală, ce se confirmă prin aceea că la baza sentinței au fost reținute probe acumulate, administrate de către organul de urmărire penală cu grave încălcări procesuale, care conform prevederilor art. 94 Cod de procedură penală urmau a fi declarate inadmisibile și excluse din dosarul penal.

La fel, s-a indicat că instanța de judecată la individualizarea pedepsei a pus la baza sentinței de condamnare probe inexistente și anume că: a fost caracterizat negativ la locul de trai; a fost sancționat contravențional de 8 ori și că a fost extrădat din Federația Rusă.

Pe lângă aceasta, a notat că instanța nelegitim a respins probele apărării și neîntemeiat a refuzat audierea medicului legist, or instanța de judecată nu este organ de constatare medico-legală.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 februarie 2023, apelurile declarate au fost admise, cu casarea parțială a sentinței și cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează:

În conformitate cu art. 385 alin. (5) Cod de Procedură Penală, pedeapsa aplicată inculpatului Chiroșu Petru prin sentință se reduce cu 63 (șasezeci și trei) zile, pentru încălcarea drepturilor privind condițiile de detenție, garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale din perioada: 16.02.2022 până la 19.04.2022, fiind deținut în calitate de prevenit în TP nr. 13, Chișinău.

Termenul de executare a pedepsei de calculat din data pronunțării prezentei decizii, cu includerea în termenul de pedeapsă a perioadei aflării sub arest preventiv din 29.07.2021, orele 16:51 - până în prezent.

În rest, dispozițiile sentinței au fost menținute fără modificări.

3.1. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a reiterat că prima instanță, cercetând în cumul probele administrate în ședința de judecată prin prisma admisibilității, pertinentei și concludenței, utilității și veridicității raportată la declarațiile date în ședința de judecată și probele administrate, a stabilit o corectă situație de fapt, dând faptelor reținute în sarcina inculpatului Chiroșu Petru XXXXX încadrarea juridică corespunzătoare, și anume art. 201¹ alin. (2) lit. c) Cod penal - violența în familie, adică acțiunea sau inacțiunea intenționată, comisă de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, manifestată prin izolare, intimidare în scop de impunere a voinței și controlului personal asupra victimei, cu vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății.

Potrivit textelor de apel declarate împotriva sentinței instanței de fond, instanța a stabilit că partea apărării pledează pentru pronunțarea unei sentințe de achitare în privința inculpatului Chiroșu Petru învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (2) lit. c) Cod penal.

Raportând motivele invocate în cererile de apel la materialele cauzei penale, instanța de apel a conchis că argumentele invocate de avocatul Belinschi Maxim în numele inculpatului Chiroșu Petru și de inculpat nu își găsesc confirmare în starea de fapt a prezentei cauze penale, motiv pentru care instanța a respins ca nefondată solicitarea de apel a părții apărării privind pronunțarea unei sentințe de achitare în privința inculpatului Chiroșu Petru.

În acest sens, s-a reținut că în cadrul ședinței de judecată, au fost prezentate suficiente probe pertinente, concludente, veridice și utile, care demonstrează pe deplin vinovăția inculpatului Chiroșu Petru în comiterea infracțiunii incriminate.

În continuare, s-a remarcat că la materialele cauzei penale, de către partea apărării a fost anexat certificatul eliberat de Primăria satului Drăgusenii Noi nr. 19 din 10.01.2022, conform căruia cet. Feraru Liliana dispune de casă proprie și împreună cu Chiroșu Petru a avut la întreținere copiii minori Chiroșu Dumitru și Chiroșu Nicoleta; titlul de călătorie pe numele lui Chiroșu Petru; copia pașaportului pe numele lui Chiroșu Petru cu mențiunile intrare-ieșire din RM, punând actele date la baza afirmației că nu s-a eschivat de la urmărirea penală.

În acest sens, instanța de fond a luat act de înscrisurile respective, dar a constatat că aceste declarații vin în contradicție cu materialele cauzei penale și se dezmințesc prin însuși declarațiile martorului Grecu Vasile, acceptat spre audiere la cererea inculpatului Chiroșu Petru, care a declarat că în anul 2015 Chiroșu Petru a plecat singur în Rusia, fără el, deoarece

avea careva conflicte cu poliția. El o perioadă de 5-6 ani nu a fost acasă tot din cauza problemelor cu poliția.

Așadar, versiunea inculpatului Chiroșu Petru precum că, Chiroșu Ana și-ar fi putut rupe coasta în timpul căderii de pe trei trepte în beciul lui Grecu Vasile, fapt declarat de către martor în sedința de judecată, instanța de apel a apreciat-o critic, deoarece prin aceasta se încearcă eschivarea de la răspunderea penală a inculpatului.

Or, alegațiile părții apărării potrivit căreia Chiroșu Ana și-ar fi putut rupe coasta în timpul căderii de pe trei trepte în beciul lui Grecu Vasile sunt combătute prin declarațiile părții vătămate Chiroșu Ana, care a declarat că a simțit că coasta s-a rupt când Chiroșu Petru a lovit-o, deoarece nu putea respira, nu se putea mișca.

Concomitent, declarațiile părții vătămate Chiroșu Ana coroborează cu declarațiile copiilor inculpatului și a victimei - Chiroșu Nicoleta și Dumitru, care în sedința de judecată fiind audiați în calitate de martori, au declarat că tata, adică Chiroșu Petru, când a lovit-o pe mama Chiroșu Ana, i-a rupt o coastă, deoarece mama nu putea să respire și nu putea să se ridice de jos. În următoarele zile Chiroșu Petru nu-i permitea lui Chiroșu Ana să se ducă la poliție, amenințând-o.

Astfel, este cert faptul că, fractura coastei părții vătămate Chiroșu Ana s-a produs anume în timpul aplicării loviturilor de către inculpatul Chiroșu Petru, martori oculari fiind martorii minori Chiroșu Nicoleta și Chiroșu Dumitru.

În ceea ce privește alegațiile avocatului Belinschi Maxim în numele inculpatului Chiroșu Petru și ale inculpatului cu privire la constatarea nulității actelor procesuale, și anume: a procesului-verbal de examinare a obiectului din data de 02 mai 2015; a ordonanței de recunoaștere în calitate de corp delict din data de 02.05.2015 a clișeului renghenologic din 09.04.2015 efectuat în privința lui Chiroșu Ana; a Raportului de expertiză nr. 210 din 10.04.2015, efectuat pe baza examinării medico-legale a cet. Chiroșu Ana, constatându-se 13 echimoze a mâinilor și picioarelor, care se califică ca vătămare neînsemnată și fractura coastei 8 pe dreapta, care se califică ca vătămări corporale medii, instanța de apel a reținut că la data de 04 aprilie 2022, avocatul Belinschi Maxim a înaintat în judecată o cerere privind declararea nulității absolute a următoarelor probe: clișeul renghenologic nr. 2205 din 09.04.2022 pe numele lui Chiroșu Ana, cercetat în sedința de judecată din 28.03.2022; Raportul de constatare medico-legală nr. 208 din 09.04.2015 și Raportul de constatare medico-legală nr. 210 din 10.04.2015.

În contextul aprecierii argumentelor de apel invocate de avocatul Belinschi Maxim în numele inculpatului Chiroșu Petru și de inculpat, instanța de apel a opinat că aceste alegații sunt neîntemeiate și urmează a fi respinse integral, or, motivele și temeiurile invocate de către inculpat și avocatul său în această privință nu servesc temei pentru declararea probelor indicate supra ca fiind lovite de nulitate.

La aprecierea actelor în calitate de probe, s-a reiterat că aceste materiale probatorii coroborează cu celelalte probe administrate la materialele cauzei penale, în baza cărora partea acuzării a înaintat învinuirea. Ele au fost obținute legal și nu vin în contradicție cu celelalte probe, inclusiv declarațiile părții vătămate Chiroșu Ana, care a declarat că a fost la medicul legist, care a examinat-o, a dus-o și a trecut rentghenul, obținând clișeul, i s-au întocmit actele de expertiză, în care s-a fixat ceea ce a depistat medicul.

Totodată, instanța de apel a notat că clișeul a fost studiat de medicul-legist, persoană neutră, specialist care nu are careva interes în falsificarea rapoartelor de expertiză.

În contextul aprecierii probelor administrate la materialele cauzei penale, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, instanța de apel a respins solicitările de apel formulate de apelanți privind pronunțarea unei sentințe de achitare, or, în cursul judecării cauzei au fost administrate probe care confirmă cu certitudine vina inculpatului în cele incriminate, iar cele invocate de partea apărării sub acest aspect au fost estimate de instanța de apel drept o modalitate de exercitare a dreptului la apărare, urmărindu-se scopul evitării răspunderii penale.

Dezacordul părții apărării cu sentința instanței de fond este întemeiat doar pe critica modului în care instanța de judecată a apreciat probele și circumstanțele cauzei, însă, împrejurările enunțate supra denotă în mod concludent că instanța de fond nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de apelant, că hotărârea atacată cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, că a avut loc fapta de săvârșirea căreia a fost învinuit inculpatul, că această faptă a fost săvârșită de inculpat, fapta întrunește elementele constitutive ale infracțiunii, fiind constatată vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii, iar solicitarea formulată prin cererile de apel nu poate fi admisă.

Cu referire la alegațiile apărătorului referitor la faptul că, instanța de fond urma să țină cont de prevederile art. 7 lit. a) din Legea RM nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova și să aplice această lege în privința inculpatului, instanța de apel a ținut să evidențieze că, în acord cu prevederile art. 6 alin. (1), lit. d) din Legea nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, prevederile art. 1-5 nu se aplică persoanei: d) bănuite, învinuite, inculpate sau condamnate pentru una dintre infracțiunile prevăzute la următoarele articole din Codul penal nr. 985/2002, printre care legiuitorul a inclus și infracțiunea prevăzută la art. 201¹ Cod penal.

În continuare, instanța s-a expus asupra individualizării pedepsei penale stabilite inculpatului, constatând că circumstanțe atenuante și agravante, conform art. 76, 77 Cod penal, în prezenta cauză penală nu au fost stabilite.

Subsidiar, instanța de fond, ținând cont de faptul că, inculpatul nu este pentru prima dată tras la răspundere penală, că infracțiunea a fost comisă în sânul familiei, în prezența copiilor minori, că prin infracțiune au fost cauzate părții vătămate leziuni corporale medii, de lungă durată, i-a stabilit o pedeapsă privativă de libertate, sub formă de închisoare pe termen de 4 (patru) ani, cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis.

În acest sens, instanța de apel a considerat că corectarea și reeducarea inculpatului Chiroșu Petru este posibilă doar prin aplicarea unei pedepse sub formă de închisoare, în limitele legii penale, în vigoare la momentul săvârșirii faptei, sancțiunea căreia prevede pedeapsă cu închisoare pe termen de până la 5 (cinci) ani.

Or, alte pedepse mai blânde nu sunt o garanție că va fi executată de către inculpat, întrucât acesta s-a eschivat de la urmărirea penală, a fost anunțat în căutare, nu a recunoscut vina, nu s-a căit de cele comise, nu încearcă să se împace cu partea vătămată, dar încearcă să arunce vina pe partea vătămată, inventând versiunea că Chiroșu Ana, întrebuițând în abuz

alcool, ar fi căzut de pe scările beciului și astfel și-a frânt coasta, că clișeul fotografic sau rapoartele de expertiză nu ar fi veridice.

Prin urmare, instanța de apel a conchis că doar o pedeapsă sub formă de închisoarea va duce la corectarea și reeducarea inculpatului Chiroșu Petru, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

Totodată, reieșind din datele prezentate de administrația Penitenciarului nr. 13 - Chișinău, instanța de fond a constatat că, suprafața celulelor în care inculpatul Chiroșu Petru s-a aflat în detenție provizorie și anume, de la 30 iulie 2021, ora 16:55 până la momentul eliberării informației – 15.02.2022, era mai redusă decât de norma stabilită de 4 m², fiind sub minimul acceptabil.

Astfel, instanța de fond a constatat că, dificultățile cu care s-a confruntat inculpatul Chiroșu Petru pe parcursul detenției provizorie în perioada indicată în Penitenciarul nr. 13 - Chișinău au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar art. 3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat.

Din cuprinsul sentinței a fost stabilit că, inculpatul Chiroșu Petru a fost deținut în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în Penitenciarul nr. 13 - Chișinău, în perioada din 30.07.2021 până la data de 15.02.2022, și anume 200 (două sute) zile și a redus din termenul pedepsei definitive stabilite inculpatului Chiroșu Petru 200 (două sute) zile pentru perioada aflării în Penitenciarul nr. 13 - Chișinău în detenție provizorie, în condițiile art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală.

Însă, instanța de apel a concluzionat că instanța de fond a aplicat eronat această formulă de calcul, prin interpretarea greșită a prevederilor art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, care prevede că, în cazul constatării încălcării drepturilor privind condițiile de detenție, garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, reducerea pedepsei se va calcula în felul următor: două zile de închisoare pentru o zi de arest preventiv.

Or, în speță, inculpatul Chiroșu Petru a fost deținut în calitate de prevenit în Instituția Penitenciară nr. 13 - Chișinău în perioada 16.02.2022 până la 19.04.2022 (data pronunțării sentinței), ceea ce constituie 63 zile, și din acest considerent instanța de apel a ajuns la concluzia de a interveni, în această parte, prin casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri.

4. Legalitatea și temeinicia deciziei instanței de apel este contestată cu recurs de către inculpatul Chiroșu Petru, care invocând temei pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În argumentarea recursului declarat se menționează că, judecarea cauzei în fond, a fost înfăptuită de către instanțe de judecată nepărtinitoare, care au pus la baza unei hotărâri de condamnare probe administrate unilateral de către organul de urmărire penală, cu grave încălcări procedurale.

Astfel, se invocă refuzul instanței de fond de a dispune efectuarea repetată a expertizei asupra clișeului rentghenologic nr. 2205 întocmit în privința lui Chiroșu Ana la data de 09.04.2015, cu audierea suplimentară a expertului.

Consideră că instanța de apel nu s-a expus asupra clișeului rentghenologic, care este proveniența acestuia și prin care modalitate a fost anexat la materialele cauzei.

Prin aceste omisiuni ale instanței de apel, inculpatul susține că în prezenta cauză penală au fost încălcate prevederile art. 94 alin. (1) pct. 6), 157, 158 Cod de procedură penală.

4.1. Procurorul de nivelul Curții Supreme de Justiție a depus referință privind opinia sa asupra recursului declarat, solicitând inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat și lipsit de temeiuri legale.

5. Judecând recursul declarat în raport cu materialele cauzei, Completul de judecată concluzionează că acesta urmează a fi admis, din considerentele ce urmează.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează, parțial sau integral, hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Instanța de recurs, menționează faptul că, în conformitate cu art. 3 Cod de procedură penală, *(1) În desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanța judecătorească.*

Concomitent, Legea nr. 246 din 31.07.2023 pentru modificarea unor acte normative (*modificarea cadrului normative conexe reformei Curții Supreme de Justiție*) a intrat în vigoare la data de 01.09.2023.

Potrivit conținutului art. XI alin. (3) al Legii nr. 24, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Astfel, recursul declarat de către inculpat, urmează a fi examinat în baza temeiurilor anterioare, întrucât acesta a fost declarat până la data de 01.09.2023.

Efectuând o verificare a deciziei recurate în partea aplicării prevederilor art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, instanța de recurs constată că instanța ierarhic inferioară nu a aplicat prevederile nominalizate în sensul prevăzut de legiuitorul autohton, ceea ce denotă incidența temeiului pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, *hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.*

În context, Completul de judecată punctează că, pentru aplicarea prevederilor art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, instanța urmează să soluționeze în baza materialelor anexate la dosar, încălcarea condițiilor de detenție conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, care afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Potrivit prevederilor art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, în cazul constatării încălcării drepturilor privind condițiile de detenție, garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, reducerea pedepsei se va calcula în felul următor: două zile de închisoare pentru o zi de arest preventiv.

Concomitent, în partea dispozitivă a deciziei pronunțate, instanța de apel a dispus: *În conformitate cu art. 385 alin. (5) Cod de Procedură Penală, pedeapsa aplicată inculpatului Chiroșu Petru prin sentință se reduce cu 63 (șasezeci și trei) zile, pentru încălcarea drepturilor privind condițiile de detenție, garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale din perioada: 16.02.2022 până la 19.04.2022, fiind deținut în calitate de prevenit în TP nr. 13, Chișinău.*

Termenul de executare a pedepsei de calculat din data pronunțării prezentei decizii, cu includerea în termenul de pedeapsă a perioadei aflării sub arest preventiv din 29.07.2021, orele 16:51 - până în prezent (vol. II, f.d. 210).

Asupra problemei de drept discutate s-a expus și prima instanță, care a hotărât: *Se constată faptul că, Chiroșu Petru, născut la 07 februarie 1979 a fost deținut în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a libertăților fundamentale în Penitenciarul nr. 13 - Chișinău, în perioada din 30.07.2021 până la data de 15.02.2022 și anume 200 (două sute) zile.*

Se reduce din termenul pedepsei definitive stabilite lui Chiroșu Petru 200 (două sute) zile pentru perioada aflării în Penitenciarul nr. 13 - Chișinău în detenție provizorie, în condițiile art. 385 al. (5) Cod de procedură penală.

Termenul începerii ispășirii pedepsei lui Chiroșu Petru de socotit din data pronunțării sentinței - 19 aprilie 2022, incluzându-i-se în termen perioada aflării lui sub arest din data de 29 iulie 2021, orele 16:51 până la 19 aprilie 2022. (vol. II, f.d. 101).

Lecturând conținutul deciziei recurate, în partea descriptivă a deciziei, instanța de apel constată deținerea lui Chiroșu Petru, în condiții inumane și degradante de detenție, contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, drepturi care reies din obligația statului de a asigura condițiile de detenție, însă conchide că prima instanță, stabilind deținerea acestuia în Penitenciarul nr. 13 - Chișinău, în perioada din 30.07.2021 până la data de 15.02.2022, și anume 200 (două sute) zile, a aplicat eronat această formulă de calcul, prin interpretarea greșită a prevederilor art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală. Contrar raționamentelor primei instanțe, instanța de apel a mai constatat că „(...) în speță, se reține că, inculpatul Chiroșu Petru a fost deținut în calitate de prevenit în Instituția Penitenciară nr. 13 - Chișinău în perioada 16.02.2022 până la 19.04.2022 (data pronunțării sentinței), ceea ce constituie 63 zile.”

Un prim aspect asupra căruia atrage atenția instanța de recurs se referă la perioada de aflare în calitate de prevenit a inculpatului Chiroșu Petru determinată de către instanța de apel (16.02.2022-19.04.2022), fără a acorda o apreciere perioadelor reflectate de către administrația Penitenciarului nr. 13 - Chișinău, unde se indică faptul că Chiroșu Petru s-a deținut în următoarele celule și anume: - 30.07.2021 - 12.08.2021, în celula 123 A, 10 paturi, 21,1 m²; - 12.08.2021 - 24.09.2021, în celula 144,6 paturi, 17 m²; - 24.09.2021 până la 15.02.2021 în celula 142, 6 paturi, 18,9 m² (vol. II, f.d. 30).

Informația sus menționată a fost reținută de către ambele instanțe. Însă, prima instanță a stabilit în baza acesteia, că inculpatul Chiroșu Petru a fost deținut în calitate de prevenit în Penitenciarul nr.13 - Chișinău, în perioada din 30.07.2021 până la data de 15.02.2022, adică 200 zile, iar instanța de apel, din contra, a dedus că inculpatul Chiroșu Petru a fost deținut în

calitate de prevenit în Instituția Penitenciară nr.13 - Chișinău în perioada din 16.02.2022 până la 19.04.2022 (data pronunțării sentinței), ceea ce constituie 63 zile.

Făcând o concluzie asupra constatărilor instanțelor de fond pe marginea chestiunii ce vizează stabilirea perioadei în care inculpatul a avut statut de prevenit, Completul de judecată consideră că instanța de apel pripit a calculat această perioadă, având în vedere că la materialele cauzei este anexată informația oficială a instituției penitenciare în care fost deținut sub arest preventiv Chiroșu Petru.

Un alt aspect se referă la aplicabilitatea art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, care în viziunea instanței de recurs, a fost ignorată de către instanțele de fond, or atât din lucrările primei instanțe, cât și celei de apel, nu este clar cum s-a efectuat calculul reglementat de către legiuitor în dispoziția normei de referință.

În sensul celor relevate *supra*, instanța de recurs notează că potrivit prevederilor art. 385 alin. (5), art.469 alin. (1) pct. 17¹), 473² alin. (3), 473⁴ alin. (6) Cod de procedură penală, 1 zi de deținere în calitate de prevenit în penitenciar în condiții contrare art. 3 din Convenție, generează dreptul acestei persoane ca efect compensator la reducerea pedepsei cu închisoare cu 2 zile **în partea neexecutată a ei.**

La caz, este necesar de menționat că, timpul aflării persoanei sub arest preventiv până la judecarea cauzei se include în termenul închisorii, calculându-se o zi pentru o zi (art. 88 alin. (3) Cod penal), și reprezintă **termenul pedepsei cu închisoare executat efectiv** și care în mod corespunzător se deduce din termenul pedepsei cu închisoare stabilit definitiv prin sentința de condamnare, întrucât condamnatul în această perioadă de timp a fost privat de libertate și în mod efectiv s-a aflat în penitenciar cu statut de izolator de detenție preventivă.

Important este că mecanismul compensator instituit de legiuitor pentru deținere în penitenciar în condiții contrare art. 3 CEDO (în ce privește reducerea pedepsei), este aplicabil doar pentru **partea neexecutată a pedepsei cu închisoare.**

Astfel, nu poate fi admisă suprapunerea perioadei aflării persoanei în stare de arest preventiv până la judecarea cauzei și care în temeiul art. 88 alin. (3) Cod penal se include în termenul pedepsei cu închisoare, cu perioada ce reprezintă reducerea pedepsei cu închisoare din partea neexecutată a acesteia, în temeiul art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, pentru deținutul în calitate de prevenit, și aceasta deoarece nu poate fi redusă o parte din pedeapsă ca efect compensator oferit prin prevederile art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, dacă această parte a pedepsei a fost deja executată efectiv (nu poate fi redus ceea ce a fost executat).

Nu în ultimul rând, Completul de judecată se va referi și la modalitatea de calculare a perioadei în care prevenitul s-a deținut în penitenciar în condiții contrare art. 3 CEDO, fiind stabilit în mod expres că reducerea pedepsei se va calcula în felul următor: două zile de închisoare pentru o zi de arest preventiv (art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală).

În speță, instanța de apel a redus pedeapsa stabilită inculpatului pentru deținerea în condiții inumane în Penitenciarul nr. 13 - Chișinău în calitate de prevenit, însă a comis erori evidente în calculul efectuat, fără a indica clar cum a ajuns la concluzia de a reduce termenul doar cu 63 de zile, situație ce se regăsește și în sentința pronunțată de către prima instanță.

Prin urmare, Completul de judecată, ajunge la concluzia că instanțele de fond nu au comis careva erori de drept în raport cu stabilirea stării de fapt, precum și încadrarea juridică

a acțiunilor săvârșite de către inculpat, mai mult hotărârea în această parte cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția. Însă, instanța de apel a pronunțat o decizie nemotivată în partea reducerii pedepsei penale în temeiul art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, și având în vedere considerentele enunțate mai sus, instanța de recurs consideră necesar de casa parțial decizia, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte de aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În concluzie, Completul de judecată notează că la rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 414 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, să țină cont de motivele casării deciziei și să se pronunțe la modul cuvenit și în strictă conformitate cu prevederile art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, să indice cu suficientă claritate formula de calcul asupra pedepsei ce urmează a fi redusă, astfel încât hotărârea adoptată să corespundă rigorilor art. 417 Cod de procedură penală.

6. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală (*modificat prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare din 01 septembrie 2023*), Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Admite recursul declarat de către inculpatul **Chiroșu Petru XXXXX** în propria cauză penală, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 februarie 2023, în partea aplicării prevederilor art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, și dispune rejudecarea cauzei în această parte, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Celelalte dispoziții ale deciziei contestate se mențin.

Decizia nu se supune căilor de atac în partea dispusă rejudecării, în rest este irevocabilă.

Președinte

Țurcan Anatolie

Judecători

Eremciuc Ghenadie

Talpă Boris